

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: سیدحجت صفدری قلعه‌نویی، ۱۳۹۵

مبانی فقهی قانون اجرای محکومیت‌های مالی در مذاهب خمس

انسان در زندگی اجتماعی خود همواره با تعهدات متفاوتی سرو کار دارد که گاه موضوع این تعهد تسلیم انجام کار معینی است و گاه نیز موضوع آن تسلیم مال معین و یا تادیه مبلغ مشخصی وجه نقد به دیگری است. در اغلب موارد تعهدات به خوبی و در زمان معین به اجرا درمی‌آید اما گاه به علل مختلفی چون اعسار یا ممانعت شخص متعهد از عهده اجرای تعهدات و دیونی که به موجب آرای مراجع صالح محکوم به تأیید آن شده است بر نمی‌آید. برای مواجهه با این حالت و حل و فصل دعاوی ناشی از چنین فرضی قانونگذار قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی را به تصویب رسانیده است. قانون مزبور ریشه در متون فقهی و دیدگاه‌های فقیهان اسلامی دارد. در این تحقیق که به بررسی مبانی فقهی این قانون اختصاص یافته است، ما با بررسی دیدگاه‌های مختلف مطرح شده در فقه شیعه و اهل سنت به این نتیجه می‌رسیم که در خصوص مدیون معسر باید بین سه مرحله قبل از اثبات اعسار، مرحله جهل به حال مدیون و مرحله اثبات اعسار وی تفاوت قائل شد. در مرحله قبل از اثبات اعسار و مجهول بودن وضعیت مدیون می‌توان وی را حبس نمود اما حبس مزبور با توجه به روایات و آرای برخی از فقیهان جنبه مجازات نداشته و بیشتر حبس احتیاطی است. مدیون معسر نیز به صراحت آیه 280 سوره بقره حبس نخواهد شد. اما در خصوص مدیونی که با وجود تمکن مالی و ملائت لازم برای تادیه دین از ادای آن خودداری می‌نماید قاطبه فقیهان به استناد روایات وارده از معصومین علیهم السلام قائل به لزوم حبس وی می‌باشند و حبس مزبور نیز از باب مجازات و جهت ممانعت از رویه شدن ممانعت از ادای حقوق مالی دیگران می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: واژگان کلیدی: محکومیت مالی، حبس مدیون، معسر، اعسار، ممانعت، فقه مذاهب

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۴۰۷۹۴۲۰۴۵

تاریخ دفاع: ۱۳۹۵/۰۷/۰۴

رشته‌ی تحصیلی: الهیات و معارف اسلامی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر سیدحسین موسوی راد

M.A. Thesis:

Basics of financial sentences in religious jurisprudence law enforcement Khamse

People in their social life always dealing with others in different manners and this dealings may create obligations. Sometime Obligation issues is an especial act, an omission or

delivering goods or money or Transferring a property. In most cases this obligation well done but in some cases due to insolvency or failure, the debtor cannot Performance his contractual obligations. To resolve disputes in such cases the legislator has attempted to legislate the Implementation of Financial Convictions Law. This law is derived from Islamic jurisprudence. In Islamic Sects, debtor how owing to prove his solvency and the one that his financial situation is not clear Will arrest. But the convicted one that his insolvency have been proved, to cite verse 280 of Surah Baqarah will not be in prison. Islamic jurists in several Religion are unanimous on the necessity of imprisonment of the debtor that his negligence is main cause of delay in paying his Debt.